

wat betreft militair optreden de beste waren van alle krijgsgevangenen in het kamp. Ik kreeg ook de indruk', berichtte de Laval, 'dat majoor Engles zijn jongere kameraden goed onder appèl had.'¹ Bijna zeven maanden later, eind augustus '42, kreeg een ambtenaar van de Zweedse *Schutzmachtabteilung*, die in het gezelschap was van de aan de *Schutzmachtabteilung* verbonden Nederlander A. Millenaar, van majoor Engles te horen dat het voedsel schaars geworden was, maar de majoor had 'geen reden te betwijfelen of de officieren de voor hen bestemde rantsoenen ontvingen.' Ter aanvulling op die rantsoenen kregen ook zij trouwens regelmatig eens per maand een pakket via het Internationale Rode Kruis en hadden zij tot voor kort tweemaal per maand een pakket ontvangen van het Nederlandse Rode Kruis (Den Haag), maar die laatste toezending was plotseling gestaakt. 'Dit schijnt', aldus het aan Londen uitgebrachte Zweedse rapport, 'zijn oorzaak te vinden in de voedingstoestand in Nederland.' Dat ene pakket per maand uit Genève was 'volkomen ontoereikend' (de Britse krijgsgevangenen ontvingen er vier per maand!), desondanks was 'de algemene indruk van het bezoek goed, en de stemming onder de geïnterneerde officieren scheen uitstekend te zijn, en vol vertrouwen op de toekomst.'²

Gelijk reeds aangeduid: aan pogingen tot ontvluchting had het niet ontbroken. Een grote stimulans daartoe ging van een kapitein van het Koninklijk Nederlands-Indisch Leger uit, Machiel van den Heuvel; hij was een inspirerend man en hij bezat een onuitputtelijke fantasie in het bedenken van trucs. Uit Juliusburg, het tweede kamp waar de Colditz-groep opgesloten werd, hielp hij de eerste twee officieren ontsnappen; dezen maakten gebruik van burgerkleding van de Belgische mede-gevangenen die op de zolder van het 'kamp'-gedeelte van het weeshuis opgeslagen was. Dat 'kamp'-gedeelte was met een stevige binnenmuur gescheiden van het gedeelte van het gebouw dat nog als weeshuis fungeerde. Welnu, uit die muur werden op de zolder voorzichtig stenen losgebikt waarbij de kalk telkens door een soort broodpap vervangen werd, 'het in vele opzichten voortreffelijke Duitse brood scheen', aldus majoor G. Giebel, een van de leden van de Colditz-groep, 'ook op dit gebied goede kwaliteiten te hebben.'³ Via het 'gat' kwamen de eerste twee officieren op een zondagochtend weg: zij voegden zich onder de kerkgangers die na de dienst de bij het weeshuis behorende kerk verlieten. Per trein (in pakketten die de families via het

¹ Rapport, 7 febr. 1942, van E. de Laval (Berlijn) aan de Nederlandse minister van oorlog (Londen) (*Enq.*, punt p, gestenc. bijl. 140). ² Rapport, 29 aug. 1942, van H. Forsberg (Berlijn) aan a.v. (*Enq.*, dl. VI b, p. 126-28). ³ G. Giebel: 'Via Colditz en Morotai' (z.j.), p. 107.